

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузі знань	01.Освіта/Педагогіка
Спеціальності	014 Середня освіта
Предметної спеціальності	014.07 Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.07 Географія** освітньої програми **Географія**.

Розробники: Поп С.С. - професор, доктор фіз. мат. наук, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

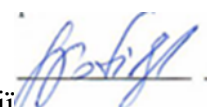
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25» червня 2021 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від «29» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Потіш Л.А.

© Поп С.С., 2021р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	4-й	3-й
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» є:

Формування у студентів наукових знань, умінь та навичок їх практичного застосування щодо історії, сучасного стану й перспектив розвитку заповідної справи в Україні, скерованих на гармонізацію стосунків людини з природою в контексті стійкого розвитку суспільства.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК 4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК 5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей.

ПК 6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Географія»:

ОК 1.6 Загальна фізика

ОК 1.7 Хімія з основами геохімії

ОК 2.1 Загальне землезнавство

ОК 2.2 Геологія загальна та історична

ОК 2.4 Метеорологія та кліматологія

ОК 2.5 Загальна гідрологія

ОК 2.7 Біогеографія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**» вивчення навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.	ПРН 1
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	ПРН 5
Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	ПРН 6
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	ПРН 7
Пояснює просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.	ПРН 14
Описує основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.	ПРН 15
Пояснює зміни, які відбуваються в географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулює наслідки й детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства	ПРН 16
. Уміє характеризувати природні ландшафти і регіони, пояснювати їхні особливості та взаємозв'язки, сформовані географічним положенням й іншими географічними чинниками (зокрема під час навчальних польових практик).	ПРН 19

Розуміє глобальні суспільно-географічні процеси, вміє складати характеристики населення світу, секторів і галузей світового господарства.	РН 20
. Характеризує і оцінює природні умови і ресурси, населення та господарство України, її роль і місце в сучасних суспільно-географічних процесах у світі; знає і розуміє географічні особливості свого адміністративного регіону.	РН 21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи заповідної справи**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук ⇒ основні види географічної діяльності для усвідомлення місця заповідної справи в системі географічного знання особливостей організації географічного простору, складові якого є об'єктом заповідання ⇒ цілі сталого розвитку та можливості їх реалізації, в тому числі в Україні, з використанням можливостей розвитку заповідної справи ⇒ законодавчо-нормативну базу та державну і регіональну підтримку розвитку заповідної справи ⇒ особливості впливу антропогенного навантаження, техногенних катастроф та природних негативних процесів на природне середовище в цілому і на заповідні території, зокрема. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук та можливості їх реалізації, в тому числі в Україні, з використанням можливостей розвитку заповідної справи ⇒ використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук, зокрема для презентації об'єктів та територій природно-заповідного фонду ⇒ визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових, в т. ч. територій природно-заповідного фонду ⇒ визначати зміни компонент навколишнього середовища, спричиненні різними видами господарської діяльності та природними процесами, в т.ч. вплив на території природно-заповідного фонду ⇒ вміти напрацьовувати шляхи зменшення негативного впливу на довкілля загалом та природно-заповідний фонд, зокрема.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є усний залік; презентації результатів виконаних індивідуальних завдань на семінарських заняттях; презентації та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні виступи на семінарських заняттях, індивідуальні консультації.

Форма модульного контролю: модульна письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
C1	C2	C3	C4	C5	60	100
8	8	8	8	8		

C1, ... – семінарські доповіді

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
C1	C2	C3	C4	C5	60	100
8	8	8	8	8		

C1, ... – семінарські доповіді

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	40	9	40
Модульна контрольна робота	1	60	1	60
Разом	10	100	10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Графік проведення модульного контролю з навчальної дисципліни складається кафедрою та затверджується деканом факультету.

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- написання контрольних модульних робіт (2 модулі по 1 год);
- активність роботи на 20 годинах семінарських занять (по 10 год на кожний модуль, в т.ч. по 1 год на письмову контрольну роботу) згідно вищенаведеної таблиці;

Критерії нарахування балів:

(модульні, семінарські, самостійні роботи)

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторної письмової контрольної роботи, яка складається з висвітлення теоретичних питань, які студент отримує за певним варіантом. В кожному варіанті міститься 3 теоретичних питання, які оцінюються максимально до 20 балів кожне. За рівнем написання письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння здобувачем пройденого матеріалу курсу. Кожна модульна контрольна робота. Максимально рейтингова оцінка з кожної модульної роботи становить 60 балів, яка враховується в усередненій підсумковій 100-бальній оцінці за семестр.

Оцінювання активності студента на *семінарському занятті* максимально до 8 балів на кожному з розрахунку: до 8 балів в підсумку за кожне заняття за правильне розкриття питань

запропонованих викладачем та активність щодо уточнення сутності дискусійних питань, які розкривають інші здобувачі; до 6 балів – за володіння навчальним матеріалом, але допущення окремих неточностей, проявлення активності дискутувати; до 4 -х балів за задовільне володіння навчальним матеріалом, без належної аргументації відповідей та низьку активність; до 2 балів – за поверхневе володіння матеріалом та дуже низьку активність.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий підсумковий контроль проводиться після змістових модулів шляхом аналізу показників поточної успішності за написання письмових модульних контрольних робіт та здобутків на семінарських заняттях. Якщо підсумкова семестрова оцінка здобувача є меншою за 60 балів, але більшою за 35 балів, то студент зобов'язаний скласти залік за матеріалом курсу. Якщо сумарна оцінка за модульний контроль становить 60 балів і вище, то за бажанням студента вона може бути підвищеною складанням заліку або занесеною у звітну документацію без складання заліку. Якщо сумарна оцінка за два модульних контролю є меншою за 35 балів, студент не допускається до заліку з можливістю повторного вивчення даної дисципліни, або ж допускається до заліку після виконання певних визначених викладачем завдань з даної дисципліни за дозволом завідувача кафедри.

Для переводу кількості набраних студентом балів в чотирирівневу оцінку використовують наступну систему оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Сутність, цілі, структура й законодавчо-нормативна база державної системи заповідної справи.

Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.

Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. Історія розвитку заповідної справи в Україні та її особливості в окремих регіонах. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ.

Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження

ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотних угідь, унікальних природних комплексів тощо.

Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки.

Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи.

Тема 6. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО. Екологічні мережі (національні, міжнародні).

Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

Тема 7. Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними.

Тема 8. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.

Тема 9. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях.

Тема 10. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи». Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів, в т.ч. для задоволення потреб місцевих громад.

Тема 11. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному спостереженні за станом довкілля, впливом змін клімату на навколишнє природне середовище.

Тема 12. Основні проблеми та напрямки розвитку заповідної справи України, регіональні особливості на прикладі Закарпатської області. Підведення підсумків.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
4-й семестр						
Модуль 1. Сутність, цілі, структура й законодавчо-нормативна база державної системи заповідної справи.						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	6	2	1			3

Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ.	7	2	1			4
Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотни угідь, унікальних природних комплексів тощо.	7	2	1			4
Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки.	8	2	2			4
Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи.	8	2	2			4
Тема 6. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО.	8	2	2			4
Разом за модуль	45	12	10			23
Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.						
Тема 7. Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними.	7	2	2			3
Тема 8. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.	6	2	1			4
Тема 9. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях.	6	2	1			4
Тема 10. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи». Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів, в т.ч. для задоволення потреб місцевих громад.	6	2	2			4
Тема 11. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному спостереженні за станом довкілля, впливом змін клімату на навколишнє природне середовище.	6	2	2			4
Тема 12. Основні проблеми та напрямки розвитку заповідної справи України, регіональні особливості на прикладі Закарпатської області. Підведення	6	2	1			4

підсумків.					
Разом за модуль	45	12	10		23
Разом за семестр	90	24	20		46

6.2а. Структура навчальної дисципліни (для заочної форми)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
3-й семестр						
Модуль 1. Сутність, цілі, структура й законодавчо-нормативна база державної системи заповідної справи.						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми контролю та оцінювання усіх видів навчальної діяльності студентів. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	6,5	0,5				6
Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ.	8	0,5	0,5			7
Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотни угідь, унікальних природних комплексів тощо.	8	0,5	0,5			7
Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки. Роль громадськості	7,5	1	0,5			6
Тема 5. Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи.	8,5	1	0,5			7
Тема 6. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО.	7,5	1	0,5			6
Разом за модуль	45	4	2			39
Модуль 2. Теоретичні засади та концептуальні підходи до створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.						

Тема 7. Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними.	6					6
Тема 8. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.	7,5	0,5				7
Тема 9. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях.	7,5	1	0,5			6
Тема 10. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи».	8,5	1	0,5			7
Тема 11. Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів.. Правові норми раціонального використання їх для рекреації та користування наявних природних ресурсів (дикорослих,	7,5	1	0,5			6
Тема 12. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Об'єкти ПЗФ України в Переліку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО.	7					7
Разом за модуль	45	4	2			39
Разом за семестр	90	8	4			78

6.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	2	0,5
2	Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ.	2	0,5
3	Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотни угідь, унікальних природних комплексів тощо.	2	0,5
4	Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи. Основні заповідні об'єкти та території ПЗФ України, які включено до природного та історико-культурного спадку ЮНЕСКО.	3	0,5
5	Модульна контрольна робота № 1	1	

6	Процедура створення заповідних територій та об'єктів місцевого значення. Суб'єкти управління ними. Процедура та етапи створення заповідних територій та об'єктів загальнодержавного значення. Основні завдання спеціальних адміністрацій наукових природоохоронних установ.	2	0,5
7	Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи».	2	0,5
8	Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів. Правові норми раціонального використання їх потенціалу для рекреації та користування наявних природних ресурсів (дикорослих, лікарських, технічної сировини, мисливських ресурсів тощо).	2	0,5
9	Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Об'єкти ПЗФ України в Переліку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО. Ознайомлення з семестровими рейтинговими оцінками.	3	0,5
10	Модульна контрольна робота № 2.	1	
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Основні поняття: заповідна справа, заповідний об'єкт, заповідна територія, заповідна зона, природоохоронна територія, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, смарагдова мережа тощо.	6	10
2	Тема 2. Сутність, цілі та основні завдання державної системи заповідної справи в Україні. Роль громадськості щодо заповідання та збереження територій і об'єктів ПЗФ.	5	9
...3	Тема 3. Законодавчо-нормативна база заповідної справи в Україні. Її адаптація до європейського законодавства. Основні положення Міжнародних конвенцій про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, водно-болотних угідь, унікальних природних комплексів тощо.	6	10
4	Тема 4. Суб'єкти управління природо-заповідними територіями та об'єктами. Центральний і регіональні органи державної влади у сфері заповідання, їх функціональні обов'язки. Роль громадськості	6	10
5	Тема 5 Класифікація заповідних територій та об'єктів за національним законодавством та її адаптація до міжнародної системи. Функціональне зонування природо-заповідних територій загальнонаціонального рівня. Їх роль у формуванні екологічної мережі на регіональному, національному та глобальному рівнях. Наукові дослідження на заповідних територіях, ведення книги «Літопис природи».	6	10
6	Тема 6. Соціально-економічне значення заповідних територій та об'єктів.. Правові норми раціонального використання їх для	6	10

	рекреації та користування наявних природних ресурсів (дикорослих,		
7	Тема 7. Міжнародна співпраця України та її регіонів у сфері розвитку заповідної справи. Об'єкти ПЗФ України в Переліку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО.	6	10
8	Тема 8. Концепція біосферних резерватів, їх роль у глобальному спосереженні за станом довкілля, впливом змін клімату на навколишнє природне середовище. Основні напрямки міжнародної та транскордонної співпраці на прикладі Закарпатської області.	5	9
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійна техніка, Інтернет ресурси з доступом під час лекції;
Дидактичні матеріали: матеріали презентацій до лекцій, пакети завдань для модульного та підсумкового контролю тощо, а також матеріали лектора до дисципліни в системі віртуального навчання «Moodle».

Обладнання: прилади і матеріали кабінетів геології та географії, комп'ютерних класів.

Програмне забезпечення: наявне в комп'ютерних класах та індивідуальне у студентів і викладачів.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кравчук Г.І., Кириленко Л.В. Заповідна справа. Вінниця. ВНАУ, 2015.-111 с.
2. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2009.-332 с.
3. Природно-заповідний фонд Закарпатської області. Заг. ред.Поп С.С. Авт. колектив: Поп С.С., Потіщ Л.А., Мигаль А.В. та ін. Ужгород: Держ. вид. Карпати, 2011. -254 с., іл.
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року // Відомості ВР УССР. – 1991. – ст. 546 (зі змінами та доповненнями).
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
5. Закон України «Про природно-заповідний фонд України». № 2456-ХІІ. (1992).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>

Допоміжна література

1. А.В. Мельник, Н.В. Чир. Сучасні аспекти дослідження природно-заповідного фонду Закарпатської області як ядра для розвитку екологічного туризму. УГЖ. №2, 2019.- С.43-52 <https://doi.org/10.15407/ugz2019.03.043>
2. М. В. Газуда, Б.І. Дяченко. Регіональний менеджмент збереження і відтворення.. Ужгород, 2014 <dspace.uzhnu.edu.ua> > [jspui](#) > [bitstream](#) > [lib](#) >
3. О.І. Бордюгова, С.В. Петренко, Л.В. Королецька, Н.В. Демідова. Становлення заповідної справи на Сході України. «Грааль науки» № 2-3, 2021.-297-301.

Інформаційні джерела

1. Міністерство природи України - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: - menr.gov.ua/content/ekologichniy-monitoring-dovkillya.html
2. Департамент екології і природних ресурсів у Закарпатській області - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: - http://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=308
3. European Environment Agency - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: - <http://www.eea.europa.eu/0> – ЕЕА

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)